

УДК 378. 015. 3: 005. 32 (043.2)

Белічкова В. О.

Національний авіаційний університет, Київ

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ПОКАЗНИКІВ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність теми полягає у тому, що з адаптацією системи навчання, на фоні змін Радянського Союзу до переходу України в незалежну державу, відповідно, змінювалось і ставлення студентів до навчання, їх економічні пріоритети, особистісна мотивація, а також безпосередньо спрямованість особистості, як на себе, так і на взаємодію, задачу.

Мета дослідження – здійснити вивчення рівня професійної мотивації студентів третього курсу через відповідні показники спрямованості особистості.

Відповідно до мети дослідження були поставлені та послідовно розв’язані такі основні завдання:

1. Здійснити теоретичний аналіз психологічної сутності понять «особистість», «мотивація», «адаптація», «діяльність».
2. Визначити рівень показників професійної спрямованості студентів на себе, на діяльність через спілкування, на задачу.

3. Виявити моду та проаналізувати отримані результати у контексті сучасного стилю діяльності студентів.

Для досягнення мети та розв’язання поставлених завдань було використано методи дослідження: теоретичний аналіз наукових робіт з проблеми дослідження; анкетування студентів за методикою «Орієнтаційна анкета Б. Басса»; математичні методи обробки даних.

В дослідженні взяли участь 30 студентів 3-го курсу Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету, з них: 15 – дівчат та 15 – юнаків.

Узагальнення результатів дослідження дозволило сформулювати наступні висновки.

1. Як відкрита система, людина, знаходячись у постійній взаємодії з природою і суспільством, здійснює індивідуальний розвиток своїх властивостей і стає

особистістю з її соціальними зв'язками. Але людина є і закритою системою внаслідок внутрішньо взаємопов'язаних властивостей особистості, індивіда і суб'єкта, що складають ядро його особистості. Сучасні процесуальні мотиваційні теорії ґрунтуються на поведінці людини і враховують її сприйняття та набутий досвід. Власне мотивація розглядається з погляду того, що ж змушує людину спрямовувати зусилля на досягнення бажаних результатів. Сама ж мотивація визначається як «готовність людей докласти максимальних зусиль, з метою досягнення організаційних цілей, що зумовлена здатністю цих зусиль задовольняти певну індивідуальну потребу».

Недостатня адаптованість учнів до навчального процесу, до колективу, переважання сили стресорів над наявними адаптаційними можливостями призводить як до зниження ефективності навчання, так і до виникнення різноманітних нервово-психічних захворювань. З погляду Жана Піаже організму допомагає адаптуватися в навколишньому середовищі, насамперед, інтелект. Адаптація, за Ж. Піаже, – це здатність організму впоратися з вимогами певної ситуації. Діти мають вроджену потребу до адаптації в навколишньому середовищі, ця потреба формується оточенням дитини, яке стимулює тим, що забезпечує велику кількість задач на адаптацію.

Відповідно до розвитку «когнітивні структури» у психіці дитини стають складнішими, допомагають індивіду пристосовуватися до навколишнього середовища, формулювати свою подальшу діяльність. Діяльність є цілеспрямованим процесом взаємодії людини з навколишнім світом. У ній людина реалізує своє ставлення до світу, людей, предметів, явищ і до самої себе. Дієвість механізму взаємодії розкривається у виявленні функціонального призначення кожного структурного елемента діяльності, що у своїй сукупності характеризують діяльність як систему. Таким чином, актуальним постає дослідження рівня показників мотивації студентів безпосередньо через їх діяльну спрямованість.

2. Встановлено, що показники рівня спрямованості особистості на себе однакові на високому та низькому рівнях (по 30, 0%), проте середній рівень склав 40, 0%.

Щодо спрямованості особистості на діяльність, результати розподілились таким чином: 30, 0% студентів показали високий рівень, 50, 0% – середній, та 20, 0% – низький. Якщо говорити про орієнтацію на справу, то тут немає різниці між високим та середнім показниками (по 40, 0%), але несуттєвий низький рівень – 20, 0%.

3. Виявлено моду серед усіх обраних явищ: 35, 0% – на себе, 22, 0% – на взаємодію та 28, 0% – на справу. А це свідчить про те, що більшість студентів рівномір-

но розподіляють свої мотиваційні пріоритети, якщо говорити про тяжіння до винагороди та про діяльність у команді, але дещо більше зацікавлені у бажанні виконати свою задачу до кінця, чому може сприяти сучасний біоритм студента (як правило, тяжіння до максимально ранньої самостійності та економічна ситуація у країні вже у 17-18 років підштовхує молодих людей до пошуку саме своєї професійної діяльності і формує відповідні навички до сконцентрованості на справі).

Узагальнення результатів анкетування показало, що студенти найбільше орієнтуються на себе, на винагороду, тобто звідси витікає поєднання того, що будь-яка задача, в першу чергу, має завжди мати під собою відповідну опору (наприклад, стипендія, заробітна платня, гарна оцінка для диплому, або просто набуті знання або навички).

Надалі, перспектива для дослідження полягає у безпосередньому визначенні

орієнтованості студентів (в нашому випадку майбутніх психологів) на винагороду та лідерство з рівнем мотиву завершити справу до кінця з урахуванням порівняння взаємодії фактору навчальної діяльності, впливу сфери зовнішньої діяльності, завантаженості навчальної програми та біоритмів.

Науковий керівник: Подкопасва Ю. В., канд. психол. наук, доцент